

Een *Ander* Joods Geluid

Maart 2017

Factsheet: Identificatiedocumenten in Israël en Palestina

Introductie

Hoe een inwoner van Israël of Palestina wordt genoemd, hangt af van de persoon die je de vraag stelt. Inwoners definiëren hun eigen identiteit. Israëli, Joodse Israëli, Israëlische Jood, Palestijn, Arabische Israëli, Israëlische Arabier, Palestijnse Jood, Joodse Palestijn, Palestijnse Israëli, Israëlische Palestijn, '48-Arabier of '48-Palestijn, '67-Arabier of '67-Palestijn. Iemands religieuze achtergrond is in dit rijtje nog niet meegenomen: jood, moslim, christen, druus, baha'i.

Binnen Israël wordt onderscheid gemaakt tussen burgerschap en nationaliteit ('citizenship' en 'nationality'). Het burgerschap ('citizenship') van burgers van Israël wordt als 'Israëliisch' geregistreerd. De nationaliteit wordt onder andere omschreven als 'Joods', 'Arabisch' of 'Druus'. Er bestaat dus geen Israëlische nationaliteit, alleen Israëlisch burgerschap.¹ Elke inwoner van Israël en Palestina wordt daarnaast door de Israëlische overheid geregistreerd naar identiteit; deze bureaucratische identiteit definieert iedereen als staatsburger of ingezetene en in etnische, religieuze en 'gebieds'termen. Staatsburgers van Israël hebben een Israëlisch paspoort. Burgers van Palestina kunnen voor internationale reizen een Palestijns paspoort hebben, dat sinds 1995 door de Palestijnse Autoriteit uitgegeven wordt.² Iedereen ouder dan 16 jaar heeft daarnaast een identiteitsbewijs, waarop kenmerken van de identiteit staan. Deze bureaucratische identiteit is een allesbepalende factor in het leven van elke inwoner. Zij bepaalt bijvoorbeeld hoe vrij men is om een huwelijk aan te gaan, of men onder de dienstplicht valt, welke sociale zekerheid geldt, of men binnen Israël en Palestina vrij mag reizen of niet, hoe makkelijk men naar het buitenland kan reizen en daarvandaan kan terugkeren en of men zich binnen Israël mag vestigen. Mede op basis van informatie op de ID-kaart, kan Israël de levens van Palestijnen op individueel en collectief niveau beheersen, Palestijnen individueel of collectief straffen en verbannen.³

Dit is een facet van het dagelijks leven in Israël/Palestina dat relatief onbekend is. Dit factsheet wil hierin duidelijkheid aanbrengen.

Historische achtergrond

Israël is gesticht in gebied dat tot 1918 bij het Ottomaanse Rijk hoorde en dat van 1918 tot 1948 werd bestuurd door de Britten. De Britten besloten na de Eerste Wereldoorlog de Ottomaanse wetgeving in stand te houden op het gebied van religieuze autonomie, waarbinnen persoonlijke identiteit en familierecht vielen. Deze oude Ottomaanse wetgeving rubriceerde de bewoners van het hele Rijk in diverse etnische gemeenschappen, die een zekere autonomie op het gebied van religieuze zaken hadden. Familierecht werd beschouwd als onderdeel van het religieuze recht. Israël nam deze manier van denken over van de Britten en hield de onderverdeling in diverse gemeenschappen in stand, met de bijbehorende autonomie in religieuze zaken en het familierecht.⁴ Dit betekent in de praktijk dat iedere inwoner bij zijn geboorte al lid is van een religieuze groep. Of iemand de religie daadwerkelijk belijdt, is hiervoor niet van belang. Hiernaast worden binnen de niet-Joodse bevolking de diverse etnische minderheidsgroepen gedefinieerd: bij geboorte wordt men ingedeeld. Voorstanders van dit

¹ 'Op-Ed: Why 'Israeli' is not a nationality', Jewish Telegraphic Agency, 03-03-2014,

<http://www.jta.org/2014/03/03/news-opinion/israel-middle-east/op-ed-why-israeli-is-not-a-nationality>

² 'Palestinian Authority passport', Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Palestinian_Authority_passport

³ 'I'm American, but to Israel I'm a number', The Huffington Post, 04-06-2009,

http://www.huffingtonpost.com/hammad-hammad/im-american-but-to-israel_b_171719.html

⁴ 'Freedom from Religion in Israel: Civil Marriages and Non-Marital Cohabitation of Israeli Jews Enter the Rabbinical Courts', 08-08-2012, http://web.law.columbia.edu/sites/default/files/microsites/gender-sexuality/files/Triger_FreedomFromReligion.pdf

E: eaig@eaig.nl | T: 020 679 58 50 | www.eaig.nl | Facebook: [eenanderjoodsgeluid](https://www.facebook.com/eenanderjoodsgeluid) | Twitter: [EAJGnieuws](https://twitter.com/EAJGnieuws)

Steun het werk van Een Ander Joods Geluid met een donatie op rekeningnummer NL84INGB0007401063.
Een Ander Joods Geluid is erkend als ANBI, giften zijn fiscaal aftrekbaar

systeem wijzen erop dat religieuze minderheden autonomie hebben en in vrijheid hun eigen (familie-recht-) zaken kunnen regelen. Tegenstanders noemen het gebrek aan persoonlijke vrijheid als nadeel en het feit dat rubricering discriminatie en repressie vergemakkelijkt. Het is in Israël juridisch gezien vrijwel onmogelijk om aan de etnische rubricering te ontsnappen, of deze te wijzigen. Pogingen van diverse 'bekende Israëli's' om naast de Joodse, Arabische of Druzische nationaliteit (uitleg van het Israëlische gebruik van deze term volgt) ook de (seculiere) Israëlische nationaliteit in te voeren, zijn bij het Israëlische Hoogerechtshof gestrand.⁵

Israël houdt een administratief systeem bij op basis van ID-nummers van alle bewoners van Israël en de bezette gebieden. De Palestijnse autoriteit geeft in beperkte mate identiteitsbewijzen en paspoorten uit. De nummers op deze documenten moeten corresponderen met de Israëlische administratie.

Over welke groepen spreken we?

De inwoners van Israël en Palestina zijn onder te verdelen in de volgende groepen⁶:

- Joods-Israëlische burgers binnen de Groene Lijn in Israël (circa 6,3 miljoen personen)
- Palestijnse burgers in Israël, (meerderheid van de niet-Joodse Israëli's), inclusief de Bedoeïenen en de (Israëlische) Druzen (circa 1,7 miljoen personen)
- Syrische Druzische burgers op de Golan Hoogvlakte (circa 20.000 mensen)
- Inwoners van Israël binnen de Groene Lijn die noch Joods, noch Palestijns zijn, zoals erkende vluchtelingen (bijvoorbeeld uit Vietnam en Bosnië), niet-erkende vluchtelingen, arbeidsmigranten (enkele tienduizenden personen) en christelijke niet-Arabieren (totaal circa 300.000 personen)
- Joods-Israëlische burgers in nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever (circa 600.000 personen, inclusief Oost-Jeruzalem)
- Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever (circa 2,6 miljoen personen)
- Palestijnen in Oost-Jeruzalem (circa 300.000 personen)
- Palestijnen in de Gazastrook (circa 1,9 miljoen personen)

Naast de bewoners binnen de grenzen van Israël en Palestina, zijn er volgens de officiële cijfers van de Verenigde Naties nog circa 5,7 miljoen Palestijnse vluchtelingen buiten Israël en Palestina.⁷

Vier verschillende documenten

Welke typen identiteitsbewijzen zijn er in Israël en Palestina, en wat kan de drager van een bepaald document er precies mee? Als inwoner van Israël of de bezette Palestijnse gebieden spreekt het niet direct voor zich welk type identiteitsbewijs een persoon met zich meedraagt. Paspoort, blauwe kaart, groene pas – het ID-bewijs is afhankelijk van de precieze woonplek en de regels die er in dat gebied én voor het identiteitsbewijs gelden.

Naast het identiteitsbewijs hebben de meeste inwoners een paspoort. De meerderheid van de inwoners van Israël heeft een Israëlisch paspoort, waarvan sommigen een tweede paspoort van een ander land. Veel Palestijnen in de bezette gebieden hebben een Palestijns paspoort, maar velen hebben daarnaast of in plaats hiervan een (tijdelijk) Jordaan paspoort. Een minderheid heeft een ander buitenlands paspoort. Palestijnse vluchtelingen in de Diaspora hebben soms het paspoort van het land waar zij verblijven, maar soms alleen een identiteitsbewijs in dat land. Dit geldt met name in de Arabische landen.⁸

⁵ 'Op-Ed: Why 'Israeli' is not a nationality', Jewish Telegraphic Agency, 03-03-2014,

<http://www.jta.org/2014/03/03/news-opinion/israel-middle-east/op-ed-why-israeli-is-not-a-nationality>

⁶ Cijfers afkomstig van het Israëlische Central Bureau of Statistics, 2016,

http://www.cbs.gov.il/www/hodaot2016n/11_16_134e.pdf en van de Palestijnse Central Bureau of Statistics, 2016, <http://www.pcbs.gov.ps/Downloads/book2242.pdf>

⁷ 'Identity Crisis, the Israeli ID System', Visualising Palestine, februari 2014, <http://19453-presscdn.pagely.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2014/05/VP-ID-OpChart-FINAL-EN-20140515.png>

⁸ 'What do Palestinians do if they want to travel the world?', 2014, <https://www.quora.com/What-do-Palestinians-do-if-they-want-to-travel-the-world>

Vier typen identiteitsbewijzen kunnen onderscheiden worden:

1. Israëliisch identiteitsbewijs (te'oedat zehoet)

- Wat, door wie, voor wie?

In Nederland functioneert een paspoort of een rijbewijs als een identiteitsbewijs. De Israëliische autoriteiten geven voor identificatiedoeleinde een apart document af. Het *te'oedat zehoet*, dat elke Israëliische staatsburger vanaf 16 jaar oud moet hebben en verplicht is bij zich te dragen.

Palestijnse Arabieren (inclusief de Bedoeïenen en Druzen) die binnen de Groene Lijn⁹ in Israël wonen zijn Israëliische staatsburgers. De Israëliische regering categoriseert zoals hierboven al gezegd is haar burgers op basis van religie en nationaal-etnische achtergrond. Dit noemt men in Israël overigens niet etniciteit, maar 'nationaliteit'. Op ID-bewijzen die zijn uitgegeven vóór april 2002, staat vermeld of een burger de Joodse, Arabische, Druzische of Bedoeïen-nationaliteit heeft, of tot een andere etnische minderheid behoort. 'Arabier' is dus in dit verband een specifieke etnische categorie. Op ID-bewijzen die later zijn uitgegeven, wordt het vakje voor deze 'nationaliteit' niet ingevuld. Onderaan de kaart wordt het Israëliische burgerschap vermeld.

Israël heeft voor Joodse inwoners van de in 1967 bezette gebieden (de Westelijke Jordaanoever inclusief Oost-Jeruzalem en de Golan Hoogvlakte) geen specifieke identiteitsbewijzen. Israël ziet deze mensen als 'gewone staatsburgers' met alle rechten en plichten van dien.

- Wat mogen staatsburgers?

Een Israëliisch staatsburger ontvangt volledige sociale zekerheid en heeft het recht te stemmen in landelijke verkiezingen. Er is een aantal manieren om het Israëliische staatsburgerschap te verkrijgen, onder andere automatisch bij geboorte uit (een) ouder(s) met het Israëliische burgerschap.¹⁰

Elke Israëliische staatsburger en houder van een Israëliisch ID-bewijs kan zich vrij bewegen binnen Israël, Oost-Jeruzalem en zone C¹¹ op de Westelijke Jordaanoever. Een Israëli met (in Israëliische termen) de Arabische 'nationaliteit' heeft wel meer kans op ondervragingen en vertragingen, soms wordt zelfs toegang ontzegd. Volgens een Israëliisch militair bevel is het houders van Israëliische ID-bewijzen niet toegestaan om zones A en B op de Westelijke Jordaanoever te betreden.¹² Palestijnse steden zoals Ramallah, Hebron, Bethlehem, Nablus en Jenin liggen in deze gebieden. Reizen naar Arabische of islamitische landen die door Israël aangemerkt worden als 'vijandelijke staten' (circa 10 landen) is strafbaar onder Israëliische wetgeving. Daarnaast zijn er 16 landen die geen Israëliische paspoorten accepteren.¹³

2. Palestijns identiteitsbewijs (hawiya)

- Wat, door wie, voor wie?

Israël heeft als bezettingsmacht volgens internationaal recht een zorgplicht jegens de Palestijnse bevolking. Israël is verantwoordelijk voor de administratie van het ID-stelsel, wat betekent dat Israël de ID-bewijzen uitgeeft. Na het tekenen van de Oslo-akkoorden in 1993 heeft de Palestijnse Autoriteit deze verantwoordelijkheid gekregen. De groene ID-bewijzen (uitgegeven door de Palestijnse Autoriteit) zijn geschreven in het Arabisch en Hebreeuws. Het ID-nummer waaronder het document

⁹ De Groene Lijn is een geografische scheidslijn tussen Israël en Palestina; de wapenstilstandsgrenzen die in 1949 overeengekomen zijn tussen Egypte, Israël, Jordanië en Syrië na de Arabisch-Israëliische Oorlog van 1948, Wikipedia, [https://nl.wikipedia.org/wiki/Groene_Lijn_\(grens\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Groene_Lijn_(grens))

¹⁰ 'Temporary Order? Life in East Jerusalem under the Shadow of the Citizenship and Entry into Israel Law', HaMoked, september 2014, www.hamoked.org/files/2014/1158910_eng.pdf

¹¹ In de Oslo-akkoorden (1993) is de Westelijke Jordaanoever in zones verdeeld: A, B en C. Zone A (18%) staat onder bestuur van de Palestijnse Autoriteit; Zone B (circa 22%) staat onder bestuur van de Palestijnse Autoriteit maar onder Israëliisch militair bewind. Zone C (circa 60%) staat civiel en militair onder Israëliisch bestuur.

¹² 'Access and ID Cards. Humanitarian Impact of the Jerusalem Barrier: Effect on the ID Cardholders', UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, 2003, http://osaarchivum.org/galeria/the_divide/cpt09files/jm_part4.pdf

¹³ 'Israeli passport', Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_passport

E: eaig@eaig.nl | T: 020 679 58 50 | www.eaig.nl | Facebook: [eenanderjoodsgeluid](https://www.facebook.com/eenanderjoodsgeluid) | Twitter: [EAJGnieuws](https://twitter.com/EAJGnieuws)

Steun het werk van Een Ander Joods Geluid met een donatie op rekeningnummer NL84INGB0007401063.
Een Ander Joods Geluid is erkend als ANBI, giften zijn fiscaal aftrekbaar

staat geregistreerd, is gelinkt aan het Israëlische systeem. De groene identiteitskaart voor de Palestijnse bevolking van de Westelijke Jordaanoever (zonder Oost-Jeruzalem) en de Gazastrook, wordt beheerd door Israël. Officieel heeft de Palestijnse Autoriteit het recht om de identiteitsbewijzen uit te geven, maar de praktijk leert dat Israël alle registraties controleert en dat de PA slechts de administratie hiervan uitvoert.¹⁴ Op het ID-bewijs staat genoteerd of iemand moslim of christen is. Onderaan staat de burgerlijke staat en namen van familieleden. Er staat niets vermeld over staatsburgerschap of nationaliteit.

De verblijfplaats (Gaza of Westbank) staat in het ID-bewijs genoteerd. De Palestijnse Autoriteit verzoekt Israël via het Palestijns Burgerzaken Comité (Palestinian Civil Affairs Committee) om geboortes, sterfgevallen, huwelijken en echtscheidingen te administreren. Iemand toevoegen aan het register, of een adreswijziging doorgeven kan niet zonder de Palestijnse Autoriteit hiervan op de hoogte te stellen en toestemming te hebben verkregen van Israël. Iemand wordt geregistreerd als inwoner van de Westelijke Jordaanoever óf Gaza. Het adres van een Palestijn die verhuist van Gaza naar de Westelijke Jordaanoever wordt echter niet aangepast in de Israëlische basisadministratie. Israël beschouwt Palestijnen die op de Westelijke Jordaanoever verblijven maar een adresregistratie in de Gazastrook hebben als onrechtmatig, tenzij diegene een speciale verblijfsvergunning heeft voor de Westelijke Jordaanoever.¹⁵

- Reizen

Houders van Palestijnse identiteitsbewijzen hebben een aparte vergunning nodig om op de Westelijke Jordaanoever te kunnen reizen en checkpoints te kunnen passeren. Aanvragen hiervoor worden door Israël beoordeeld, toegekend of afgewezen, vaak willekeurig en zonder duidelijke reden. Palestijnen hebben ook een vergunning nodig om te werken binnen Israël of in een Israëlische nederzetting of industriële zone op de Westelijke Jordaanoever. Na de bouw van de Muur en de vele checkpoints hebben Palestijnen (ouder dan 16 jaar) uit de Westelijke Jordaanoever ook een vergunning nodig om naar Oost-Jeruzalem te gaan. Toegang tot onderwijs en medische faciliteiten is hierdoor bemoeilijkt.

Een vergunning is een toestemming om te reizen voor een specifieke reden (bijvoorbeeld om te werken, bezoek aan een ziekenhuis of om gedurende een bepaalde periode religieuze plaatsen binnen Israël te bezoeken). De vergunning is geldig voor een bepaalde periode en wordt geprint en uitgegeven op de Erez-overgang (tussen de Gazastrook en Israël) of op een District Coordination Office op de Westelijke Jordaanoever.¹⁶

Veel Westbank-Palestijnen hebben een Jordaanse (tijdelijk) paspoort waarmee zij via Jordanië naar het buitenland kunnen reizen. Voor Gaza-Palestijnen is het zeer moeilijk om een vergunning te krijgen om via Israël naar de Westelijke Jordaanoever te gaan, dus reizen naar het buitenland gebeurt via Egypte, alhoewel die grensovergang ook vaak gesloten is.

3. Israëliisch identiteitsbewijs voor Palestijnen die in Oost-Jeruzalem wonen

- Wat, door wie, voor wie?

Na het begin van de bezetting in 1967 eigende Israël zich Oost-Jeruzalem toe. Dit werd toegevoegd bij het Israëlische westelijke deel van Jeruzalem. De toen aanwezige bewoners van dit nieuw gedefinieerde deel van Jeruzalem kregen een speciale Jeruzalem-verblijfsvergunning. Jeruzalem-Palestijnen die bij de telling niet aanwezig waren, verloren hun rechten in Jeruzalem. Jeruzalem-Palestijnen zijn geen Israëlische staatsburgers, maar permanente bewoners van Israël. Zij krijgen een door Israël uitgegeven Jeruzalem-ID-bewijs met een blauwe hoes (in tegenstelling tot Westbank en Gaza-Palestijnen, die een groene hoes hebben). Onder de 'Entry into Israel Law' is hun officiële status 'houder van een permanente verblijfsvergunning'. Circa 5% van de Jeruzalem-Palestijnen heeft het

¹⁴ 'ID Cards Split Palestinian Families', Al Jazeera, 24-04-2008, <http://www.aljazeera.com/focus/palestine/2008/04/20086151028916537.html>

¹⁵ 'So Near and Yet So Far, Implications of Israeli-Imposed Seclusion of Gaza Strip on Palestinians' Right to Family Life', HaMoked en B'Tselem, januari 2014, [http://www.hamoked.org/files/2013/1158150_eng\(1\).pdf](http://www.hamoked.org/files/2013/1158150_eng(1).pdf)

¹⁶ 'Separating Land, Separating People. Legal Analysis of Access Restrictions between Gaza and the West Bank', Gisha, juni 2015, <http://gisha.org/UserFiles/File/publications/separating-land-separating-people/separating-land-separating-people-web-en.pdf>

Israëlische staatsburgerschap, iets wat zij tegen bepaalde voorwaarden kunnen aanvragen.¹⁷ Het aantal aanvragen hiervoor groeit, omdat Palestijnen het Israëlische staatsburgerschap kunnen zien als een ontsnapping uit de onzekerheid en hiermee de levenskwaliteit van zichzelf en hun kinderen hopen te verbeteren.¹⁸

Vóór 1995 schreef de Israëlische wet voor dat Palestijnen met een Jeruzalem-ID hun permanente verblijfsvergunning konden kwijtraken als zij langer dan zeven jaar buiten Jeruzalem verbleven of als zij een buitenlands paspoort hadden (of aanvroegen). Sinds 1995 is het beleid veranderd en kan het Jeruzalem-ID-bewijs ook ingetrokken worden als het centrum van iemands dagelijks leven (dat wil zeggen woning, werk en familie/vrienden) niet in Jeruzalem ligt. De Israëlische mensenrechtenorganisatie B'Tselem houdt cijfers bij van aantallen ingetrokken verblijfsvergunningen, sinds 1967 staat de teller op meer dan 14.000.¹⁹ Volgens B'Tselem ziet Israël de Oost-Jeruzalem-Palestijnen als immigranten die niet het basisrecht hebben om permanent in de stad te wonen, ook al zijn zij geboren en getogen in Oost-Jeruzalem.²⁰

Palestijnen met een Oost-Jeruzalem ID-bewijs mogen werken in Israël, zij betalen belasting aan de Israëlische regering en ontvangen sociale zekerheid. Zij mogen niet stemmen voor het Israëlische parlement, maar wel in lokale verkiezingen.

De bouw van de Muur sinds 2002 heeft ertoe geleid dat veel Palestijnen met een Jeruzalem-ID-bewijs aan de oostkant van de Muur terecht kwamen. Toegang tot onderwijs en medische faciliteiten in Oost-Jeruzalem is nu moeilijker (zij moeten immers door checkpoints in de Muur). Tevens riskeren zij hun Jeruzalem-verblijfsvergunning te verliezen, omdat zij moeilijker kunnen bewijzen dat Oost-Jeruzalem het centrum van hun dagelijks leven is. Dit heeft tot gevolg dat zij worden gescheiden van huis, werk en familie.²¹

- Reizen

Een persoon met een Jeruzalem-ID kan via Israël met een Israëlisch reisdocument (laissez passer) naar het buitenland reizen. Indien deze persoon naar een Arabisch land wil reizen dat door Israël gezien wordt als een vijandelijke staat, kan deze persoon geen gebruik maken van het reisdocument dat door Israël wordt uitgegeven. Meestal wordt er dan een tijdelijk Jordaans paspoort aangevraagd. Sommige Palestijnen gebruiken altijd hun Jordaans paspoort om internationaal te reizen.²² Voor reizen binnen Israël/Palestina hebben Palestijnen met een Jeruzalem-ID-bewijs ongeveer dezelfde bewegingsvrijheid als Israëlische staatsburgers. Zij kunnen Jeruzalem, Israël en de Westelijke Jordaanoever (zone A, B en C) in en uit reizen. In de praktijk worden zij echter vaker aangehouden aan de grens, bij checkpoints en door politie in Jeruzalem.

4. Identiteitsbewijzen voor andere 'temporary' of 'permanent residents'

- Wat, door wie, voor wie?

Buitenlanders die zich in Israël vestigen en geen aanspraak willen of kunnen maken op de Wet op de Terugkeer, worden geen staatsburgers, maar *temporary* of *permanent residents*. Dit betekent dat zij een buitenlandse nationaliteit hebben en hiernaast een verblijfsvergunning voor bepaalde of onbepaalde tijd bezitten om in Israël te verblijven. Zij krijgen een Israëlisch ID-kaart. Een permanente inwoner van Israël heeft dezelfde rechten als een staatsburger. Hij ontvangt volledige sociale zekerheid, maar mag alleen voor de lokale verkiezingen stemmen, niet voor de landelijke. Tijdelijke

¹⁷ 'East Jerusalem', Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/East_Jerusalem

¹⁸ 'Quietly, East Jerusalem Palestinians acquiring Israeli citizenship', +972 Blog, 20-05-2012, <https://972mag.com/quietly-east-jerusalem-palestinians-are-becoming-israeli-citizens/46298/>

¹⁹ 'Statistics on Revocation of Residency in East Jerusalem', B'Tselem, 27-05-2015, http://www.btselem.org/jerusalem/revocation_statistics

²⁰ 'Revocation of Residency in East Jerusalem', B'Tselem, 18-08-2013, http://www.btselem.org/jerusalem/revocation_of_residency

²¹ 'So Near and Yet So Far, Implications of Israeli-Imposed Seclusion of Gaza Strip on Palestinians' Right to Family Life', HaMoked en B'Tselem, januari 2014, [http://www.hamoked.org/files/2013/1158150_eng\(1\).pdf](http://www.hamoked.org/files/2013/1158150_eng(1).pdf)

²² 'Palestinian Passports Rejected by Citizens', The Jerusalem Post, 07-04-2013, <http://www.jpost.com/Middle-East/Palestinian-passports-rejected-by-citizens-318799>

ingezetenen kunnen na zes maanden aanspraak maken op het sociale zekerheidssysteem. De status kan worden ingetrokken en wordt niet automatisch doorgegeven aan een kind. Veel Joodse Nederlanders in Israël zijn permanente ingezetenen.²³

De niet-Joodse bewoners van de Golan Hoogvlakte (nu circa 20.000 van oorsprong Syrische Druzen) hebben een Israëlisch ID-bewijs op basis van hun status als permanente ingezetene. Zij kunnen een Israëlisch reisdocument (laissez-passer) aanvragen waarmee zij via Tel Aviv naar het buitenland kunnen reizen. Slechts een klein percentage van de Syrische Druzen heeft een Israëlisch paspoort. Net als buitenlandse *permanent residents* hebben zij dezelfde rechten en plichten als een Israëlische staatsburger, behalve dat zij niet mogen stemmen bij de landelijke verkiezingen. Als deze van oorsprong Syrische Druzen een Syrisch paspoort aanvragen, vervalt hun Israëlische permanente verblijfsvergunning. Sinds het begin van de (burger)oorlog in Syrië vindt er een groei plaats van het aantal aanvragen voor Israëlisch burgerschap onder de Golan-Druzen.²⁴

Gezinshereniging

Sinds 2003 kunnen Palestijnen die trouwen met een Israëlisch staatsburger (meestal Palestijnse, soms Joodse Israëli's) of inwoner (Jeruzalem-Palestijn) onder de 'Citizenship and Entry into Israel Law (Temporary Order) 5763-2003' geen aanspraak maken op de status van hun huwelijkspartner. Specifiek voor Oost-Jeruzalem-Palestijnen heeft deze wet negatieve implicaties, zij wonen in - internationaal rechterlijk erkend - bezet gebied, maar omdat zij een Israëlische verblijfsvergunning hebben, is het voor hun zeer moeilijk om met een Palestijn uit de Westelijke Jordaanoever te trouwen. De partners kunnen in de praktijk niet bij elkaar wonen.

Tijdelijke verblijfsvergunningen op basis van gezinshereniging worden uitgegeven door de militaire District Coordination Office (DCO). Houders van zo een militaire verblijfsvergunning moeten apart een werkvergunning aanvragen, kunnen geen aanspraak maken op het Israëlische sociale zekerheidsstelsel en komen niet in aanmerking voor de nationale ziektenkostenverzekering. Er is een wet in de maak die hen verplicht tot een particuliere zorgverzekering, die echter veel duurder is dan de nationale ziektenkostenverzekering.²⁵

Het Palestijnse paspoort

Het Palestijnse paspoort bestaat sinds 1995, als resultaat van de Oslo Akkoorden tussen de Israëlische regering en de PLO ('Palestinian Liberation Organization', de Palestijnse Vrijheidsorganisatie). Het paspoort is voornamelijk een reisdocument voor internationale reizen. Op de kaft staat 'Palestijnse Autoriteit' en alhoewel Palestijnen - en enkele landen - de naam 'Palestina' hanteren op officiële documenten, blijft het paspoort uitgegeven door de Palestijnse Autoriteit, omdat Israël de naam Palestina niet erkent. In het paspoort wordt het Israëlische ID-nummer vermeld. Iedereen met een Palestijns geboortebewijs en een Palestijns identiteitsbewijs kan een paspoort aanvragen. Dit geldt dus niet voor Palestijnen uit Oost-Jeruzalem, zij hebben immers een Israëlisch Jeruzalem-ID-bewijs.²⁶

Behalve voor Jordanië moeten Palestijnen met een Palestijns paspoort voor alle landen een visum aanvragen. Hoewel Palestina op 29 november 2012 toegelaten werd tot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties als waarnemend niet-lidstaat, is het reizen niet persé makkelijker geworden. Het komt regelmatig voor dat Palestijnen zonder duidelijke redenen geen visum krijgen.²⁷

²³ 'What you need to know about legal status in Israel?', <http://lawoffice.org.il/en/articles/legal-status-in-israel/>

²⁴ 'As Syria crumbles, Golan Druze seek Israeli citizenship', Times of Israel, 01-11-2015, <http://www.timesofisrael.com/as-syria-crumbles-golan-druze-seek-israeli-citizenship/>

²⁵ 'Temporary Order? Life in East Jerusalem under the Shadow of the Citizenship and Entry into Israel Law', HaMoked, september 2014, www.hamoked.org/files/2014/1158910_eng.pdf

²⁶ 'Palestinian Passports Rejected by Citizens', The Jerusalem Post, 07-04-2013, <http://www.jpost.com/Middle-East/Palestinian-passports-rejected-by-citizens-318799>

²⁷ 'Palestinian Passports Rejected by Citizens', The Jerusalem Post, 07-04-2013, <http://www.jpost.com/Middle-East/Palestinian-passports-rejected-by-citizens-318799>

Opinie Een Ander Joods Geluid

Een Ander Joods Geluid ziet de inzet door Israël van identiteitsbewijs-bureaucratie als een verwerpelijk middel om in allerlei situaties Palestijnen te beheersen en hun leven moeilijker te maken. Het lijkt een effectieve methode om het Palestijnse volk op te knippen in stukken, om de historische banden tussen alle Palestijnen te verzwakken of zelfs te ontkennen, bijvoorbeeld door de reisverboden en de moeilijkheden voor partners om zich bij elkaar te voegen.

Volgens EAJG hebben alle inwoners van Israël en de bezette gebieden dezelfde internationaal erkende burgerrechten en moeten zij daar ook aanspraak op kunnen maken. EAJG vindt dat in het huidige Israël en Palestina de consequente uitgifte van vestigingsvergunningen in het kader van gezinsvorming- en hereniging tussen Palestijnse Israëli's en Palestijnen uit de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem, mogelijk moet zijn.